

Nyköpings kommun
nykoping@nykoping.se

Rektorn vid Nyköpings gymnasium Gripen 1
bjorn.lofstedt@nykoping.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Nyköpings gymnasium Gripen 1
i Nyköpings kommun

Tillsyn i Nyköpings gymnasium Gripen 1

Skolinspektionen genomför tillsyn i Nyköpings kommun under år 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Nyköpings gymnasium Gripen 1 besöktes av Skolinspektionen mellan den 5, 6 och 21 maj 2014.

Fakta om skolenheten

Gripen 1 är en av fyra skolenheter som ingår i Nyköpings gymnasium. Skolenheten har vid tiden för tillsynen 341 elever. Skolenheten erbjuder de nationella programmen bygg- och anläggningsprogrammet (BA) med inriktningarna husbyggnad och måleri, naturvetenskapsprogrammet (NA) med inriktningarna naturvetenskap och naturvetenskap och samhälle samt teknikprogrammet (TE) med inriktningarna information och medieteknik samt design- och produktutveckling. Det finns elever i årskurs 2 och 3 som studerar på hantverksprogrammet (HV), men kommunen har inte haft något intag av nya elever till programmet detta läsår och det finns inga planer på att erbjuda programmet fortsättningsvis. Skolenheten erbjuder även introduktionsprogrammet programinriktat individuellt val.

Skolenheten är organiserad i programarbetslag och leds av en rektor. På skolenheten finns också en biträdande rektor.

Av nationell statistik för program som påbörjats före 2011 framgår att genomsnittlig betygspoäng hos de elever på naturvetenskapsprogrammet som fick slutbetyg år 2013 var 15,7, vilket var högre än året innan då värdet var 14,8, men lägre än motsvarande värde i riket som var 16,1 år 2013. På teknikprogrammet var den genomsnittliga betygspoängen samma år 14,7, vilket var det högsta värdet under en tioårsperiod och högre än värdet för riket som var 14,2. På byggprogrammet var betygspoängen 10,7 år 2013, vilket var det lägsta värdet under en tioårsperiod och lägre än motsvarande värde i riket år 2013 som var 12,4.

Av de elever på naturvetenskapsprogrammet som fått slutbetyg åren 2011-2013 var samtliga behöriga till högskola. På teknikprogrammet var behörigheten 95 procent (riket 90,7) år 2013 och på byggprogrammet 65,8 procent (riket 81,5). Det saknas uppgifter i den nationella statistiken för hantverksprogrammet år 2013 gällande betygspoäng och behörighet till högskola eftersom antalet elever var lågt och nationell statistik endast redovisas när antalet elever är fler än tio.

Helhetsbedömning

Nyköpings gymnasium Gripen 1 bedriver en verksamhet som i många delar är inriktad på målen för de utbildningar som erbjuds. För att fler elever ska nå målen för utbildningen behöver rektorn och personalen inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet förbättra uppföljningen och analysen av utbildningen på de olika programmen.

Skolenheten följer upp elevernas kunskapsresultat på individnivå och elever ges särskilt stöd. Det saknas dock etablerade arbetsformer för att utreda elevers stödbehov och det utarbetas inte alltid åtgärdsprogram när en elev ges särskilt stöd. Vid utredning av de elever som riskerar att inte nå kunskapskraven behöver behovet av studiehandledning på modersmålet beaktas och i förekommande fall ska elever ges detta stöd.

För att nå ökad måluppfyllelse är det också viktigt att skolan följer upp och utvärderar de stödåtgärder som vidtagits för elever som har behov av särskilt stöd, för att säkerställa att de insatser som görs för varje elev får avsedd effekt. Vidare är det viktigt att skolenheten har tillgång till alla de kompetenser som behövs för elevhälsans insatser enligt bestämmelserna i skollagen. Rektorn måste också se till att det bedrivs ett förebyggande och hälsofrämjande arbete inom elevhälsoområdet.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nyköpings kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 19 september 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Nyköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Anmäla kränkande behandling till rektorn och huvudmannen
- Det ska årligen upprättas en plan mot kränkande behandling som uppfyller skollagens krav

Motivering

Enligt skollagen ska varje huvudman se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling och att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Av skollagen framgår vidare att all personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) med kommentarer om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår att anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där en elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller krän-

kande behandling. Det ska med andra ord inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till rektorn respektive huvudmannen.

Det framkommer vid intervju med rektorn att personalen endast rapporterar uppgifter om allvarliga kränkningar till rektorn och att rektorn inte heller rapporterar alla uppgifter om kränkningar till huvudmannen.

Skolenhetens plan mot kränkande behandling saknar en redogörelse för vilka åtgärder som ska genomföras utifrån en aktuell kartläggning. Det saknas också en beskrivning av hur de åtgärder som planerats föregående år har genomförts.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolenhetens arbete för att motverka kränkningar. Personalens och rektorns anmälningsskyldighet gällande kränkande behandling fullgörs inte i enlighet med bestämmelserna. Planen mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

6 kap. 6–8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Nyköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Särskilt stöd ska ges i den omfattning och på det sätt som eleverna behöver och har rätt till.
- Den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i sin skolsituation ska anmäla detta till rektorn.
- Rektorn ska se till att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds
- Vid utredning ska samråd ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.
- Åtgärdsprogram ska beslutas av behörig beslutsfattare.
- Åtgärdsprogrammet ska ange vilka behoven är och hur de ska tillgodoses.

Motivering

Av skollagen framgår att om det framkommer att en elev befaras att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska det anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Vidare ska samråd ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Av skollagen framgår vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Av programmet ska det framgå vilka behoven är och hur de ska tillgodoses. Vidare framgår av skollagen att

rektorn får uppdra åt en anställd som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i vissa frågor.

Av intervju med rektorn framgår att rektorn överlåtit det operativa arbetet med särskilt stöd till den biträdande rektorn. Enligt rektorn bereder och organiserar den biträdande rektorn olika ärenden, men det är rektorn som fattar beslut gällande enskilda elever.

Enligt rektorn ska undervisande lärare meddela rektorn eller biträdande rektorn om en elev riskerar att inte nå kunskapskraven. Detta sker i form av en så kallad F-varning och görs, enligt rektorn, ofta alltför sent i kursen. Det varierar i vilken utsträckning elevers stödbehov utreds. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsopersonal framgår att samråd med elevhälsan inte alltid sker vid utredning av om en elev behöver särskilt stöd. I de fall en bedömning görs vid en elevkonferens att en elev har behov av särskilt stöd och åtgärder planeras, dokumenteras inte alltid dessa i ett åtgärdsprogram som beslutas av rektorn. Ibland dokumenteras planerade åtgärder för en elev endast i ett digitalt system för elevdokumentation, som inte är tillgängligt för all personal som arbetar med eleven.

Det framkommer av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsopersonal samt dokumentation att det finns elever som bedöms ha omfattande svårigheter i sin studiesituation och som inte nått minst betyget E i flera kurser och även riskerar att inte nå kunskapskraven i pågående kurser. Skolenheten saknar uppgifter om elevernas stödbehov har utretts och det saknas också aktuella åtgärdsprogram för eleverna. Det finns även elever som riskerar att inte uppnå kunskapskraven i enstaka kurser, men elevernas stödbehov har inte utretts och beslut om åtgärdsprogram har inte fattats.

Av exempel på åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår inte tydligt vilka åtgärder som ska sättas in utifrån kunskapskrav och mål. Åtgärdsprogrammen är inte utformade som beslut, till exempel framgår inte av alla program vem som är beslutsfattare och det saknas även överklagandehänvisning. I något fall har den biträdande rektorn fattat beslut om åtgärdsprogram, trots att rektorn inte har överlåtit beslutsfattandet till den biträdande rektorn.

Vid skolenheten pågår ett arbete med att införa nya rutiner för att anmäla och utreda behov av särskilt stöd, men av intervjuer med rektorn, lärare och representanter för elevhälsan framgår att de nya rutinerna ännu inte är implementerade.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns allvarliga brister i skolenhetens arbete med särskilt stöd. Det saknas en tydlig struktur för hur behov av särskilt stöd ska uppmärksammas och utredas och för hur åtgärdsprogram ska utarbetas och beslutas. Det saknas också rutiner som ger förutsättningar för samråd med elevhälsan vid utredning av elevers behov av särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

28 kap. 16 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Nyköpings kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete bestående av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som omfattar alla utbildningar vid skolenheten.

Motivering

Av skollagen följer att rektorn särskilt ska verka för att utbildningen utvecklas. Vidare ansvarar rektorn för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga en planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Läroplanen anger att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Skolenheten följer upp kunskapsresultat på individnivå samt på programnivå utifrån nationell statistik. Vidare följer skolenheten upp kunskapsresultat för några kurser inom gymnasiegemensamma ämnen. Uppföljningen omfattar även jämförelse mellan resultat på nationella prov och betyg i kursen. För utbildningar där det saknas uppgifter i den nationella statistiken saknar skolenheten uppföljning av kunskapsresultat. Det gäller bland annat hantverksprogrammet och introduktionsprogrammet programinriktat individuellt val. Dokumentation av kvalitetsarbetet sker i form av en kvalitetsredovisning som även omfattar uppföljning av resultaten från en elevenkät som genomförs med elever i årskurs 2. Även i denna uppföljning saknas resultat för hantverksprogrammet. Analys av underlag i form av kunskapsresultat och enkätresultat sker sparsamt och det framgår inte alltid tydligt vilka av skolenhetens program eller elevgrupper redovisningen avser.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå. Resultatuppföljning och analys samt dokumentation av kvalitetsarbetet sker alltför begränsat för att kunna ligga till grund för förbättringsåtgärder för att utveckla utbildningen på de olika programmen mot de nationella målen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 9 § skollagen

4 kap. 4–6 §§ skollagen

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning

Nyköpings kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

- Rektorn ska besluta om skolenhetens inre organisation och i övrigt fatta beslut som följer av författningarna.

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar. Rektorn får uppdra åt en anställd vid skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och fatta beslut i frågor om inget annat anges i skollagen.

Även om rektorn har delegerat vissa beslut och enskilda uppgifter, har rektorn kvar sitt yttersta ansvar för verksamheten och för de beslut som fattas. När rektorn delegerar förutsätts därför att det finns en tydlig beskrivning av vilka beslut som har delegerats och rutiner för hur återkoppling och uppföljning av det som delegerats ska genomföras.

På skolenheten finns en rektor och en biträdande rektor. Av intervju med rektorn framgår att rektorn överlåtit bland annat skolenhetens arbete med särskilt stöd till den biträdande rektorn. Enligt rektorn bereder och organiserar den biträdande rektorn olika ärenden, men det är rektorn som fattar beslut. Av dokumentation som Skolinspektionen tagit del av framgår dock att det är biträdande rektorn som fattat beslut om bland annat åtgärdsprogram. (Se vidare bedömning under området Särskilt stöd.) Det framgår också att det saknas en tydlig delegation på de uppgifter rektorn överlåtit och det sker ingen systematisk återrapportering till rektorn.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn inte har fattat beslut om skolenhetens inre organisation som motsvarar författningarnas krav. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna

Författning

2 kap. 10 § skollagen

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Nyköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning.

- Ge studiehandledning på modersmålet till elever som behöver det.
- Elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande.
- Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Motivering*Studiehandledning på modersmålet*

Av gymnasieförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

På skolenheten finns elever med annat modersmål än svenska som är nyanlända till Sverige. Av intervjuer med rektorn och representanter för elevhälsan framgår att skolan inte utreder behov av studiehandledning på modersmålet för eleverna. Enligt rektorn kan det finnas behov av studiehandledning för enskilda elever.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att ge studiehandledning på modersmålet till elever som behöver det. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs åtgärda bristen.

Elevhälsa

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Av intervjuer med rektorn och representanter för elevhälsan framgår att skolenheten saknar ett förebyggande och hälsofrämjande arbete inom elevhälsoområdet. Det finns inte heller någon planering för hur elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete ska bedrivas. Det framgår också att det saknas tillgång till psykolog.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens elevhälsoarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs åtgärda bristen.

Författning

9 kap. 9 § gymnasieförordningen

2 kap. 25 § skollagen

Omfattning, innehåll och resurstillgång**Bedömning**

Nyköpings kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Säkerställa att eleverna inom programinriktat individuellt val erbjuds en individuellt utformad utbildning så att syftet med utbildningen kan uppnås.
- Huvudmannen ska besluta om en plan för utbildningen på ett introduktionsprogram.

Motivering

Enligt skollagen är syftet med introduktionsprogrammet programinriktat individuellt val att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett nationellt yrkesprogram och att de så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet. Programinriktat individuellt val ska utformas för en grupp elever. Vidare framgår av skollagen att utbildningen på ett introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutats av huvudmannen. För varje elev ska det också upprättas en individuell studieplan.

Enligt gymnasieförordningen ska utbildningen på programinriktat individuellt val innehålla de grundskoleämnena som en elev inte har godkända betyg i och som krävs för att en elev ska bli behörig till ett yrkesprogram samt kurser som ingår i ett nationellt yrkesprogram. Dessutom ska utbildningen innehålla arbetsplatsförlagt lärande.

Rektorn har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att skolan i dialog med eleven upprättar en studieplan för varje elev och reviderar den vid behov.

Enligt prop. 2009/10:165 framgår att av planen för utbildningen, som ska beslutas av huvudmannen, bör framgå utbildningens syfte, längd och huvudsakliga innehåll. Denna plan, i kombination med elevens individuella studieplan som ska innehålla de ämnen och kurser som eleven ska studera samt eventuella åtgärdsprogram, ger den stadga och samtidigt den flexibilitet som är nödvändig för en utbildning med en klar målsättning.

Av exempel på studieplaner upprättade för elever på programinriktat individuellt val vid skolenheten framgår att det finns elever som går programmet under en lång tid. Det finns elever som studerat tre år på programmet och ska avsluta sin utbildning utan att ha blivit behöriga till det nationella program som introduktionsprogrammet varit inriktat mot. Av studieplanerna framgår inte alltid vilken studieväg eleven följer och vilka grundskoleämnena eleven behöver läsa för att bli behörig till yrkesprogrammet. Av studieplanerna framgår inte heller om utbildningen innehåller arbetsplatsförlagt lärande. Av tillsynen framgår också att det saknas en plan för utbildningen på introduktionsprogrammet programinriktat individuellt val som är beslutad av huvudmannen.

Introduktionsprogram saknar till skillnad från nationella program nationellt fastställd programstruktur. På introduktionsprogrammen får därför den individuella studieplanen, tillsammans med den plan för utbildningen som huvudmannen beslutat om, en särskilt viktig funktion för att tydliggöra mål, planera undervisning och följa upp resultat samt som utgångspunkt för bedömning av hur långt eleven förväntats nå vid en viss tidpunkt. Huvudmannen måste därför säkerställa att det finns en beslutad plan för utbildningen och rektor måste se till att utbildningen utformas utifrån elevens individuella behov så att eleven så snart som möjligt kan antas till det nationella program som utbildningen är inriktad mot.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att det finns brister i arbetet med att erbjuda alla elever gymnasieutbildningar som motsvarar författningarnas krav. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs åtgärda bristerna.

Författning

17 kap. 3 och 7 §§ skollagen

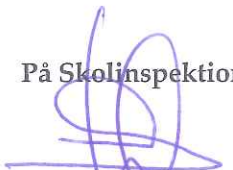
1 kap, 7 § gymnasieförordningen

6 kap. 4 § gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Gun Bystedt-Nordqvist och utredarna Sofia Lindstrand och Carina Nilsson.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Olausson
Enhetschef

Rut Hård af Segerstad
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.